

ZLOČIN NA BRDU POGLEDIĆ KRAJ GLINE

Ponovljeni postupak protiv Rade Miljevića optuženog za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, opisano i kažnjivo u čl. 120. st. 1. OKZRH.

Mišljenje nakon provedenog ponovljenog postupka

Nakon što je Vrhovni sud RH rješenjem ukinuo presudu Županijskog suda u Sisku kojom je opt. Rade Miljević osuđen za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 14 godina te vratio predmet prvostupanjskom sudu na ponovno raspravljanje, na Županijskom sudu u Sisku provedena je glavna rasprava i opt. Miljević 17. prosinca 2008. ponovno je proglašen krivim. Ovaj puta izrečena mu je kazna zatvora u trajanju od 12 godina.

Smatramo kako u ponovljenom postupku Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Sisku nije u potpunosti raspravilo sva sporna pitanja na koja je Vrhovni sud RH upozorio u svom ukidbenom rješenju, pa postavljamo pitanje hoće li VSRH povodom žalbi branitelja optuženog na osuđujuću presudu i dalje smatrati da je činjenično stanje dijelom neutvrđeno te u tom slučaju presudu opet ukinuti i vratiti predmet prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Kao i u mišljenju nakon provedenog prvog prvostupanjskog postupka, ističemo da su za usmrćivanje oštećenog Borislava Litrića pravomoćno osuđeni Ranko Pralica i Stanko Palančan. U izreci presude protiv dvojice navedenih osuđenika navedeno je da je oštećeni Borislav Litrić preminuo u zatvoru u Glini od posljedica tjelesnih povreda koje je dobio uslijed premlaćivanja.

U opreci s navedenim je utvrđenje suda da je oštećenog Borislava Litrića (zajedno sa još trojicom oštećenika) iz glinskog zatvora izveo opt. Rade Miljević te da je ošt. Borislav Litrić likvidiran hicima iz vatrenog oružja na brdu Pogledić pokraj Gline.

Obrazloženje

Glavna rasprava u ponovljenom postupku protiv opt. Miljevića, kojeg se izmijenjenom optužnicom tereti da je prema prethodnom dogovoru sa pripadnicima diverzantske grupe Jose Kovačevića izveo iz zatvora zatočene civile Janka Kaurića, Milana Litrića, Borislava Litrića i Antu Žužića i predao ih pripadnicima navedene grupe kako bi navedena četvorica civila bila likvidirana, započela je 28. ožujka, a završila 17. prosinca 2008.

U srpnju 2008. sud je, postupajući po uputi VSRH, proveo očevid u Kaznionici Glina, no nije prihvatio prijedlog optuženog da sam prisustvuje očevidu, kao i prijedlog da se na očevid pozovu još neki svjedoci.¹ Smatramo da bi nazočnošću i drugih svjedoka, ondašnjih zatvorenika glinskog zatvora, koji bi vjerojatno imali saznanja o određenim okolnostima, bilo omogućeno bolje i objektivnije utvrđivanje relevantnih činjenica.

Postupak je proveden pred izmijenjenim vijećem za ratne zločine, no izmijenjen je samo jedan član. Novi član vijeća bio je sudac Predrag Jovanić, inače sudac građanskog odjela.

Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Sisku nakon ponovljenog suđenja opt. Miljevića proglasilo je krivim što je zatočene civile Janka Kaurića, Milana Litrića, Borislava Litrića i Antu Žužića izveo iz zatvora u Glini te ih u namjeri da budu likvidirani predao neutvrđenom broju nepoznatih osoba koji su ih čekali pred zatvorom, a nakon čega su oštećeni istog dana usmrćeni

¹ Na glavnoj raspravi 31. srpnja 2008., nakon što je predsjednica vijeća izvijestila da je 4. srpnja obavljen očevid u zatvoru u Glini, optuženik je prigovorio zakonitosti očevida smatrajući da je sud na nezakonit način odbio njegov prijedlog da i on osobno bude prisutan očevidu, kao i svjedok Nedeljko Momčilović. Štoviše, sud njegov prijedlog nije niti unio u zapisnik.

hicima iz vatrenog oružja na brdu Pogledić kraj Gline. Optuženiku je izrečena kazna zatvora u trajanju od 12 godina. Sud nije na nedvojben način utvrdio da je optuženik kritične zgrade zatočenike predao Josi Kovačeviću i njegovoj naoružanoj grupi. Zbog toga je iz činjeničnog opisa izmijenjene optužnice ispušten dio da je optuženik oštećenike predao uniformiranim pripadnicima izviđačko diverzantske grupe Jose Kovačevića pod izgovorom da ih treba premjestiti u kninski zatvor.

VSRH je ukinuo raniju presudu Županijskog suda u Sisku zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i upozorio prvostupanjski sud da u ponovljenom postupku ponovno pozove i ispita sve svjedoke, a posebno one koji su iskazivali proturječno te eventualno izvrši i suočavanje onih svjedoka čiji su se iskazi u bitnom razlikovali.

U ukidbenom rješenju potvrđeni su navodi branitelja okrivljenog kako bi trebalo ispitati sve one osobe za koje je vjerojatno da će moći dati relevantne obavijesti o samom kaznenom djelu, o počinitelju i drugim važnim okolnostima. Vrhovni je sud, također, sugerirao da svjedoke koji su u različitim postupcima o istim okolnostima drugačije iskazivali, treba detaljnije ispitati u ponovljenom suđenju.

Smatramo kako u ponovljenom postupku Županijski sud u Sisku nije u potpunosti raspravio sva sporna pitanja na koja je upozorio VSRH.

Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Sisku osuđujuću je presudu utemeljilo na iskazima svjedoka koji su iskazujući o pojedinim događajima različito iskazivali kako međusobno, tako i pojedinačno u pojedinim fazama postupka.²

Presuda je dijelom utemeljena i na iskazu svjedoka Ivana Perekovića, koji je u ponovljenom postupku odbio odgovarati na postavljena pitanja, pravdajući se narušenim fizičkim i psihičkim zdravljem. Pored toga, navedeni je svjedok na glavnoj raspravi drugačije iskazivao nego u istrazi. Unatoč tome, svjedoku nisu predloženi njegovi raniji iskazi niti je upozoren na moguće posljedice ukoliko neopravdano odbije svjedočiti.

Obrazlažući presudu sud nije uzeo u obzir, a niti je naveo dio iskaza svjedoka, koji su svojim svjedočenjem na određen način ekskulpirali optuženika.³ Sud nije smatrao relevantnim pojedine

² Svjedok Pereković u istrazi je rekao da se nalazio u jednoj prostoriji zajedno sa P. Štajdoharom i sa još dvoje ljudi kad je čuo da na vrata zatvora netko lupa. Nakon što je stražar upitao tko je, osoba se predstavila kao Rade Miljević. Zatim je čuo da je isti tražio od stražara da mu dovede oštećene. Dodao je da su Milan i Borislav Litrić bili u istoj prostoriji gdje se nalazio i on, a da su Janko Kaurić i Ante Žužić bili u drugoj prostoriji. Na glavnoj raspravi je rekao da se kritične zgrade nalazio sa P. Štajdoharom na dvorištu gdje su dijelili ručak i da je čuo kucanje na vrata. Nakon što mu je optuženi počeo postavljati pitanja odbio je odgovarati, a i na raspravi u ponovljenom postupku je izjavio je da ne želi da ga se nastavi ispitivati i da se više ničega ne može sjetiti.

Svjedok Kotnik je izjavio da je bio smješten u glazbenoj dvorani sa još 60-ak osoba. Pokojni Janko Kaurić boravio je ondje noć, a sutradan je odveden. Kroz prozor je vidio da su iz samica izveli Milana i Borislava Litrića i Antu Žužića. U predhodnom postupku svjedok je tvrdio da su Janko Kaurić, ali i Milan i Borislav Litrić, bili s njim u sobi, a ne u samici kako je to poslije tvrdio.

Kao svjedok Kotnik i svjedok Vandelić je rekao da je oštećeni Janko Kaurić s još jednom osobom boravio u istoj prostoriji gdje i on. Sjeća se da je odveden iz glazbene prostorije.

Suprotno iskazima Kotnika i Vandelića, koji su bili suglasni da se Janko Kaurić nalazio u glazbenoj prostoriji, svjedok Turudić izjavio je da je siguran da su oštećenici izvedeni iz samica i da se nitko nije nalazio u glazbenoj dvorani.

Svjedok Štajdohar je isto tako naveo su oštećenici izvedeni iz samica. Rekao je da su Milan i Borislav Litrić, Ante Žužić i Janko Kaurić izvedeni nakon što se stražar uputio put samica, pošto je od osobe koja se predstavila kao Rade Miljević uzeo papirić sa imenima.

materijalne dokaze, iz kojih proizlazi da optuženik nije počinio kazneno djelo za koje ga se tereti.⁴ Iako je vijeće dio materijalnih dokaza smatralo vjerodostojnim, dio iz kojeg proizlazi da su druge osobe sudjelovale u odvođenju oštećenika ocijenilo je nevjerodostojnim, između ostalog i s obrazloženjem da je podatak vezan za odvođenje oštećenika potpisan nečitkim potpisom.

Analizirajući presudu uočili smo i da neki od navoda iz presude ne odgovaraju utvrđenome tijekom postupka.⁵

Nadalje, sud je u presudi propustio navesti da je odbio jedan dokazni prijedlog branitelja optuženog.⁶

Nejasno je i iz kojeg je razloga Vijeće kao olakotnu okolnost pri izricanju presude uzelo činjenicu da se na osnovu provedenog dokaznog postupka nije uspjelo dokazati da je optuženik ubio oštećene, kada niti u samoj optužnici optužba ne stavlja isto optuženiku na teret.

Usprkos konstataciji VRH kako je Županijski sud u Sisku olako prešao preko činjenice da su pravomoćnom presudom K-23/92 Županijskog suda u Sisku Ranko Pralica i Stanko Palančan oglašeni krivima da su, između ostalog, čuvarima u zatvoru u Glini naredili mučenje i udaranje zarobljenika od kojeg je ratni zarobljenik Borislav Litrić preminuo u zatvoru, a da je ujedno i opt. Miljević proglašen krivim da je izveo iz zatvora zatočene civilne osobe, a među njima i oštećenog Borislava Litrića te ga predao neutvrđenom broju naoružanih nepoznatih osoba koji su ga usmrtili, Županijski sud u Sisku je i u ponovljenom postupku tu činjenicu obrazložio na način da se slučajno i paušalno u činjeničnom supstratu izreke pravomoćne presude našao podatak da je Borislav Litrić preminuo u zatvoru od premlaćivanja i da su za to odgovorni Ranko Pralica i Stanko Palančan.

Upitno je da li će se VSRH složiti sa ovim obrazloženjem. Ujedno, za očekivati je da će Županijsko državno odvjetništvo u Sisku podnijeti zahtjev za obnovu postupka protiv Ranka Pralice i Stanka Palančana, s obzirom da su pravomoćnom presudom Pralica i Palančan proglašeni krivim za isto djelo kao i opt. Rade Miljević.

³ Svjedok Damir Vandelić je rekao kako misli da je kapetan Marić bio u grupi ljudi koji su odveli Kaurića. Ujedno, taj iskaz je suprotan iskazima svjedoka Perekovića, Štajdohara i Turudića, na kojima sud temelji osuđujuću presudu. Nadalje, svjedok Vandelić potvrđuje navode materijalnih dokaza, u kojima stoji da je oštećenike preuzeo Joso Kovačević i vojna policija, a kapetan Marić je bio pseudonim pod kojim se predstavljao Joso Kovačević.

⁴ Sud je u ponovljenom postupku izveo niz materijalnih dokaza pa je tako izvršio i uvid u knjigu pod nazivom „Primopredaja zatvorske straže“, u kojoj je upisano da je oštećenike vojna policija odvela u Knin. Sud je izvršio i uvid u knjigu pod nazivom „Zatvor Glina“, „Spisak zatvorenika“, gdje je također uz imena oštećenika navedeno da su po vojnoj policiji odvedeni u Knin, a uz ime Kaurić Janko stoji da ga je odvela vojna policija u Knin, te se navodi i ime Joso Kovačević. Nadalje, u knjizi pod nazivom „Rokovnik“, vlasnika Stanka Palančana, stoji da je otpuštene zatvorenike Borislava Litrića, Milana Litrića, Antu Žužića i Janka Kaurića preuzeo Joso Kovačević.

⁵ U dijelu obrazloženja presude u kojima se navode obdukcijски nalazi za ošt. Antu Žužića navedeni su stari prijelomi u procesu zaraštavanja i to na 5. i 7. rebru, a potom, u vezi ozljeda ošt. Janka Kaurića ponovno se navode identične ozljede. Radi se zapravo o ozljedama Janka Kaurića.

⁶ Vijeće je na glavnoj raspravi 15. prosinca 2008. odbilo dokazni prijedlog branitelja da se svjedoku Damiru Vandeliću predoči njegov iskaz dat u predmetu koji se vodio pred Županijskim sudom u Zagrebu 1997. godine, s obrazloženjem da se radi o dokaznom prijedlogu čija upotreba nije dozvoljena, no u presudi to nije navedeno. Tom prilikom branitelj je priložio u spis presliku zapisnika o saslušanju svjedoka Vandelića. Smatrao je raniji iskaz bitnim zbog kontradiktornosti sadržaja tog iskaza i iskaza koji je svjedok Vandelić dao u postupku protiv opt. Miljevića.

Centar za mir, nenasilje i ljudska prava - Osijek
Centar za suočavanje s prošlošću "Documenta", Zagreb
Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb